

10 ANS | 10 JAAR
MARIBEL | SOCIALE
SOCIAL | MARIBEL

De toekomst van de Sociale Maribel ... in volle puberteitscrisis ?

Yves Hellendorff, voor de sociale partners van de social profit

Dames vice-eersteministers,
Dames en heren vertegenwoordigers van de Ministers,
Dames en Heren,

Ik heb met plezier, maar ook met het nodige verantwoordelijkheidsgevoel, de taak op mij genomen om de toekomst van het systeem van de Sociale Maribel in te schatten. Met oprecht plezier, omdat we ons kunnen voorstellen hoe het systeem verder kan versterkt en verbeterd worden, opdat we morgen nog beter de uitdaging van de social profit kunnen aangaan, met name het evenwicht vinden tussen de kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking en de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden in de sector. Want daar gaat het in essentie over in de Sociale Maribel.

Maar, als ik het ook over 'verantwoordelijkheidsgevoel' had, bedoelde ik dat vandaag, meer dan ooit, de Sociale Maribel bedreigd wordt. Tien jaar, het is wat vroeg om al in puberteitscrisis te zitten ... en toch, we zitten er blijkbaar midden in !

We hebben zonet gezien dat er op 10 jaar tijd 20.000 werkposten werden gecreëerd. Eigenlijk moeten we genuanceerder zijn en zeggen 'in zes jaar tijd', want sinds 2005, zit er geen verhoging meer in de toegekende bijdragevermindering. **(zie tabel 1)**

Een vervroegde puberteitscrisis dus ... We verwachtten ons er een beetje aan, we hebben de problemen namelijk zien aankomen. In het Franstalige PC voor de socioculturele sector bijvoorbeeld, hebben de wijzigingen in Koninklijke Besluiten en dito reglementering reeds de limieten van het systeem afgetast : teveel werkposten gefinancierd met een naar beneden herziene dotatie, gevolg een vermindering van de subsidie per werkpost om de gecreëerde tewerkstelling te kunnen behouden.

Vervolgens was er de overgang van Paritair Comité 305 naar PC's 330-331 en 332. Ook daar bestond de oefening erin om de bestaande werkgelegenheid te garanderen, niettegenstaande het groeiend verschil met de historisch vastgelegde dotaties.

Voor sommige sectoren en subsectoren wil dit dus zeggen dat, zelfs met een toename van het aantal 'recht-openers' op de Sociale Maribel, er geen marges meer gevonden worden : de subsidie voor het 'bevroren' aantal werkposten wordt namelijk geplafonneerd.

Nochtans, er is wel degelijk een groei van de werkgelegenheid in de social profit. Gedurende de laatste twee jaar, is het aantal rechtopeners op de Sociale Maribel met liefst 6,5% gestegen !

Wat zich vanzelfsprekend vertaalt in een verhoging van de dotatie ... gelukkig maar.

Sinds 10 jaar is de Sociale Maribel ook sterk geëvolueerd. De trimesteriële bijdragevermindering is gestegen van € 241,70 naar € 354,92, een stijging van liefst 46,84% ! **(zie tabel 2)**

Niet zo slecht, hoor ik u denken ? Maar in dezelfde periode, is de globale werkgeverskost voor de meeste functies en sectoren gestegen met meer dan 50%. Wat betekent dat de toegekende stijging van de bijdragevermindering in de Sociale Maribel, zelfs de gestegen arbeidskost niet volledig kan opvangen. En ondanks dit gegeven, heeft de Sociale Maribel dus duizenden bijkomende arbeidsposten gecreëerd in dezelfde periode. Sinds 2005 echter is de toegekende bijdragevermindering niet langer gestegen. De dotatie zelf stijgt sinds 2005 enkel nog in die mate om de opduikende problemen op te vangen : 7,6% verhoging in drie jaar ... terwijl de reële loonstijging van de Maribelposten veel hoger ligt (11% à 26% in dezelfde periode) **(zie tabel 3)**

10 ANS | 10 JAAR
MARIBEL | SOCIALE
SOCIAL | MARIBEL

Bekijken we de evolutie van wat de bijdragevermindering van de Sociale Maribel in tien jaar tijd betekent, stellen we vast dat, ondanks een uitzondering bij de laagste looncategorieën (want forfaitair), voor elke andere categorie, het aandeel in het loon vermindert. **(zie tabel 4)**

Geconfronteerd met deze situatie, hebben de fondsen twee mogelijke houdingen aangenomen :

- Sommigen hebben zich geëngageerd om het creëren van bijkomende tewerkstelling verder te zetten : ze hebben er voor gekozen een laag plafond te handhaven en de lichte dotatieverhogingen toe te wijzen aan nieuwe tewerkstelling. Het zijn de werkgevers van deze sectoren die geleidelijk het verschil hebben moeten bijpassen tussen subsidie en reëel loon. We stellen vast dat hier en daar de eerste werkgevers opduiken die uit het systeem willen stappen omdat ze het te duur vinden !
- Andere fondsen hebben de stabiliteit van de werkposten willen garanderen en hebben het plafond mee laten evolueren om de loonevolutie mee te kunnen opvangen. In deze fondsen is er amper tewerkstellings-groei, maar dan nog dekt het plafond niet volledig de loonevolutie.

Op het terrein, en als gevolg van de huidige onaangepaste reglementering, worden verschillende afwijkingen vastgesteld. Enkele voorbeelden :

- Het gebrek aan voorspelbaarheid van de dotatie veroorzaakt een aanwervingsbeleid op (zeer) korte termijn. Dat vertaalt zich in wedren tegen de tijd om zogeheten 'niet-recurrente saldo's' te vermijden : men lanceert werkposten van bepaalde duur om het beschikbare budgetsaldo op het einde van het jaar op te maken, omdat men geen zicht heeft op mogelijke nieuwe aanwervingen in het begin van het jaar;
- De beperkte omvang van de Sociale Maribel, en de versnippering die ermee samenhangt, zorgt voor een toename van deeltijdse arbeidscontracten, vooral bij jongeren zonder anciënniteit, wat zich op zijn beurt vertaalt in (te) lage basislonen voor deze werknemers;
- Als gevolg van het feit dat men de feitelijke loonstijging onvoldoende kan opvangen met wat het Sociale Fonds hen kan betalen, verminderen de werkgevers hun loonkost door hetzij functiewijzigingen aan te vragen (tendens van hoger naar lager gekwalificeerden), hetzij door vervanging van werknemers met hoge anciënniteit door nieuwe, goedkopere personeelsleden, beter gedekt door de Maribelsubsidie.
- Aangezien de controle op de verhoging van de tewerkstelling per instelling gebaseerd is op andere criteria dan deze gebruikt voor de vastlegging van de dotatie, weegt bij werkgevers én werknemers voortdurend de onzekerheid als een aantal elementen wijzigen, zoals bv. een gewijzigde activiteit.

Als we de situatie op macro-niveau bekijken, springt volgende paradox onmiddellijk in het oog : hoe meer de loonkost toeneemt (anciënniteit, indexering, ...) hoe minder de Sociale Maribel nog performant is; hoe minder de inspanning van de overheid nog aan de realiteit tegemoet komt, des te meer wordt de social profit gediscrimineerd t.a.v. de profitsectoren.

Bijgevolg, bij het analyseren van volgende tabel **(zie tabel 5)** valt onmiddellijk op dat, op één jaar tijd, de loonmassa van de sector met 11% is gestegen, terwijl de dotatie slechts met 2.9% !

Concreet betekent dit dat, gewoon door de stijgende tewerkstelling in de social profit, meer dan € 400 miljoen aan extra sociale zekerheidsbijdrage naar de kassa van de sociale zekerheid zijn gevloeid, en dat in diezelfde tijd ... de Sociale Maribel slechts een verhoging van 12 miljoen heeft ontvangen ! **(zie tabel 6)**

Maar u zal me natuurlijk zeggen : we moesten toch oplossingen vinden om de banken te redden ?

Aldus, werd ons in september 2008 nog een significante sprong voorwaarts beloofd om het niveau van de bijdragevermindering van de Sociale Maribel af te stemmen op deze toegestaan aan de profitsector (ongeveer € 400/trimester) ... we hebben een hele toon lager moeten zingen toen we de resultaten vernamen van het begrotingsdebat voor 2009 : niks verhoging ! "U begrijpt dat de situatie momenteel nogal verontrustend is ..."

Intussen wordt in Europa en zelfs in de Verenigde Staten de noodzaak om te investeren in werkgelegenheid met een sociaal nut naar voor geschoven. Dit vanuit de redenering dat het zowel tegemoet komt aan bepaalde noden, maar ook de consumptie aanzwengelt

10 ANS | 10 JAAR
MARIBEL | SOCIALE
SOCIAL | MARIBEL

Men kondigt ons hier een federaal noodplan aan, een Interprofessioneel akkoord ook ... alweer met belangrijke bijdrageverminderingen voor de ... profitsectoren ! Dit terwijl de social profit de enige sector is waar elke Euro bijdragevermindering ook rechtstreeks wordt omgezet in de creatie van werkgelegenheid, waarvan werd vastgesteld dat 80% ervan terugvloeit naar de staat (nieuwe bijdragen, belastingen, consumptie, ... **(zie tabel 7)**)

Waarde dames Vice-eersteministers, dames en heren, de regeringsverklaring vermeldde het volgende : “De regering zal de socialprofitsector stimuleren door een verbetering en versterking van de sociale Maribel volgens te bepalen voorwaarden en criteria, met een duidelijke gerichtheid op werkgelegenheid en waarborgen inzake effectiviteit en efficiëntie”.

Mijn collega's hebben de gelegenheid gehad jullie uit te leggen op welke wijze - ondanks de moeilijkheden in het dagelijks beheer ten gevolge van een onaangepaste reglementering die plannen op lange termijn onmogelijk maakt - het Sociale Maribelsysteem effectief is (20.000 werkposten) en ook efficiënt (99% van de middelen wordt omgezet naar tewerkstelling, waarvan 80% terugverdieneffect voor de overheid). Blijft dus een dringende nood aan het versterken van het systeem ! We zijn duidelijk aan de grens van het draaglijke gekomen voor de instellingen, tenzij er een snelle actie komt, met zowel een technische als budgettaire oplossing voor juni 2009, zullen we niet langer tewerkstelling creëren, maar ... er verliezen !

Waarde dames Vice-eersteministers,

De sociale partners van de social profit danken de Regering om te hebben toegestemd om een systeem als de Sociale Maribel te hebben kunnen creëren. Ze verwachten een duidelijk en precies antwoord van de Regering ter zake, en verklaren zich vastberaden om het systeem te verdedigen zoals het bestaat en, zoals ze willen dat het kan worden : duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling ... in functie van een kwaliteitsvolle dienstverlening !

Als we de Sociale Maribel kunnen moderniseren wordt dit zeker mogelijk !